

CICERO. 36. Non tam ut proxim, causis elaborare soleo, quam ut ne quid obsim. Lib. 2 de Oratore, num. 295.
37. Non omnibus dormio, nec omnibus servio. Lib. 7, epist. 24 ad Gallum.
38. Contemnuntur hi, qui nec sibi, nec alteri prosunt. Lib. 2 Offic.
SENECA. 39. Hominibus prodesset natura jubet: sive sint servi, sive liberi, ingenui an libertini, quid refert? De beata vita, cap. 24.
40. Hoc ab homine exigitur, ut prosit hominibus: si fieri potest, nullis: si minus, paucis: si minus, proximis: si minus, sibi. *Ibid.*, cap. 30.
41. Si quis de se bene mereatur, hoc ipso aliis prodest, quod illis profuturum parat. *Ibid.*
42. Quid magnificenti erat multis prodesset, si nemo deciperet? Lib. 4 de Benefic., cap. 1.
43. Quaedam prosunt, nec obligant. Lib. 2 de Benefic., cap. 18.
44. Generosi animi et magnificentis est, juvare et prodesset. *Ibid.*, lib. 3, cap. 15.
45. Salius est prodesset etiam malis propter bonos, quam bonis deesse propter malos. *Ibid.*, lib. 4, cap. 28.
46. Solet plus prodesset, si pauca praecepta sapientiae teneas, sed illa in promptu tibi et in usu sint, quam si multa quidem didiceris, sed illa ad manum non habeas. *Ibid.*, lib. 7, cap. 1.
47. Alteri vivas oportet, si vis tibi vivere. Epist. 48.
48. Nemo non cum alteri prodest, sibi profuit: virtutum omnium in ipsis est, recte facti, fecisse merces est. Epist. 81.
49. Quam tutum est ei non nocere cui debeas prodesset? Epist. 95.
50. Prosunt inter se boni: exercent enim virtutes, et sapientiam in suo statu continent. Epist. 109.
51. Non prodest tantum sapiens sapienti, sed et sibi ipsi. *Ibid.*
52. Prodesset est, animum secundum naturam movere virtute sua, aut ejus qui movebitur. *Ibid.*
53. Nihil tam utile est, quod in transitu prosit. Epist. 2.
54. Amabilis eris Deo, si in hoc illum imitaberis, ut velis omnibus prodesset, et nulli nocere. De Quatuor virt.,
Vide etiam tit. Charitas, sent. 77; Gratia Dei, sent. 161; Praeclatus, sent. 22, 23, 29, 36, 37; Princeps, sent. 58.

PRODIGALITAS.

ARISTOTEL. *Etymologia.* Prodigalitas dicitur a Graecis appella-

tur, quae latino nomine vix satis exprimi potest, nisi profusionem appellemus. *Prosec.*
Sic Graeci *avaros*, vocant, quos vel prodigos, vel profusos appellamus. Lib. 4 de Moribus, cap. 1.
Definitio. Prodigalitas est incontinentia, et ob intemperantiam pecuniarum profligatio.
Prodigi sunt, qui epulis, et viscerationibus, et muneribus ludorum, venationumque apparatus pecunias profundunt, ut memoriam brevem aut nullam sint relicti. Lib. 2 de Offic., num. 55.
Differentia. Inter liberalem et prodigum hoc interest, quod liberalis sit is, qui et pro facultatibus, et quas in res oportet, sumptus facit: qui autem modum transit, prodigus est. Lib. 4 de Moribus, cap. 1.

SENTENTIA PATRUM.

1. Qui nescit regere suum censum, onere suo mergitur. Lib. 10, epist. 82 ad Vercellensem Ecclesiam.
2. Non sis prodigus dator, nec tenax ad largiendum. Epist. 12, ad Henric. Savonens. archiepisc.
3. Clamant nudi, clamant famelici, conqueruntur et dicunt: Nostrum est quod effunditis, nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis. *Ibid.*
4. Magna stultitia est, quod alius per sapientiam bona multiplicat, et alius per stultitiam dissipat. Super Ecclesiasten, cap. 11.
5. Pecunia temere profusa, facultatum saepe detrimentum attulit. Homil. 20 ex Divers. in Matth.
6. Abusus est, ultra necessitatem facta impensa. Lib. 1 Parall., cap. 26.
7. Prodigalitas, eroganda et non eroganda profundit in eas res, quae nullam sunt omnino aut brevem habiturae memoriam. Lib. 8 de Nugis curial., cap. 2.
8. Cum benevolentiae comparanda causa sis prodigus, non tanta studia assequeris eorum quibus dederis, quanta eorum odia quibus ademeris. *Ibid.*
9. Paris periculi est, facultates recondere, et erogare prodige. Tract. de Compunct. et complacitu.
10. Per fas nequeque crescere affectans, pecuniae per avaritiam parvus est, per ambitum prodigus. Lib. 1, epist. 11 ad Montium.

SENTENTIA PAGANORUM.

11. Prodigus in erogando exuperat, in capiendo deficit. Lib. 2 Ethic. ad Nicomach., cap. 7.
12. Prodigalitas in dando quidem, et non in capiendo exuperat, in capiendo autem deficit. *Prosec.*
13. Prodigalitates igitur illa duo non nimium

simul persistunt: non est enim facile nulla ex parte capientem cunctis donare.
14. Cito namque deficient patrimonium privatorum hominum erogatum, qui quidem et prodigi sunt. *Ibid.*, lib. 4, cap. 1.
15. Prodigus est, qui ubi non decet, impendit et plura quam deceat, et cum minime deceat. Lib. 1 Magnorum moralium, cap. 24.
16. Non possunt non prodige vivere, qui aliena bona sperant, dum effundunt sua. Orat. 53, Philipp. 11, num. 13.
17. Multi patrimonium effuderunt, inconsulte largiendo: quid stultius, quam quod libenter facias, curare ut id diutius facere non possis? Lib. 2 de Offic., num. 54.
18. Habenda est ratio rei familiaris, quam quidem dilabi sinere, flagitiosum est. *Ibid.*, num. 64.
19. Mentitur prodigus liberalem: multi enim sunt, qui non donant, sed projiciunt: non voco liberalem, pecuniae sus iratum. Epist. 120.

PRODIGIUM.

1. *Etymologia.* Prodigia, quod porro dicant, id est, futura praedicant, dicta sunt. Lib. 25 de Civit. Dei, cap. 8.
Prodigium appellatum est, quasi porrodictum, quod porro dicat, porro significet, et aliquid futurum portendat. Tract. 16 super Joan.

SENTENTIA PATRUM.

1. Deus tentatur, cum signa et prodigia flagitantur, non ad aliquam salutem, sed ad solam experientiam desiderata. Lib. 10 Confessionum, cap. 35.
2. Quisquis adhuc prodigia, ut erodit, inquirat, magnum est ipse prodigium: qui mundo credente non credit. Lib. 22 de Civitate Dei, cap. 8.
3. Opera Dei invidiati qui non credunt, nulla facta prodigia debent credere: neque enim ipsa si usitato naturae curriculo gignerentur, prodigia discerentur. *Ibid.*, lib. 12, cap. 26.

PRODITIO.

Definitio. Proditio est quadam deceptio facta contra dominum vel familiares suos, in damnum rerum vel personae, aut manifestationem secretorum eorum. Part. 2, tit. 1, cap. 22.
Proditio est, cum aliquis amicitiam ad alium simulat, ut ipsum decipiat. In Speculo anime, cap. 1.
Divisio. Proditio fit tribus modis: primo in rebus et dominiis; secundo, in capiendis vel occidendis personis; tertio, in revelandis secretis. Part. 2, tit. 1, cap. 22.

Productio. Hinc oriuntur maxima odia, scandala, homicidia, latrocinia, civitatum et regnorum exterminia. Part. 2, tit. 1, cap. 22.

SENTENTIA PATRUM.

1. Voluit Christus prodigi, voluit ab apostolo suo tradi, ut tu si a socio proditus fueris, moderate teras. Lib. 5, super Luc., cap. 6, in illud: Vocavit discipulos suos.
2. Proditio magnum scelus est, summe odiosum et Deo et hominibus. *Prosec.*
3. Nil ita nocet humane quieti, et bono communi, sicut proditio. Part. 2, tit. 4, cap. 22, § 5.
4. O! quod hodie Judae, qui osculo adulationis proximum tradunt, et sic ultimo laqueo se suspendunt eterne damnationis. Serm. in die Parasceves.
5. Per severitatem et misericordiam Dei, tribulationum flagellis solet perfidia castigari. Lib. 2 contra litt. Pelitiani, cap. 83.
6. Facta est traditio a Patre, facta est traditio a Filio, facta est traditio a Juda. Una res facta est, sed quae res discernit Patrem tradentem Filium, seipsum Filium tradentem, et Judam discipulum, tradentem Magistrum suum? Quia hoc fecit Pater et Filius in charitate, fecit autem hoc Judas in proditione. Tract. 7, super epist. Joan., cap. 4.
7. O iniqua lingua et dolosa! o iniqua proditio! o pessima diaboli astutia, quae homines illeaqueare procurat. Serm. 29 ad Fratres in eremo.
8. Detestabilium hominum consuetudo est, mala vota tegere, ut latenter ad effectum possint eorum consilia pervenire. Super Psalm. xvi, vers. 13.
9. Nihil interest qui tradat, cum Deus tradi permittat, quos disponit coronari: nec illi gloria est facere, quod fecerit Judas. Epist. 55 ad Cornelium Pap., cap. 1.
10. Judas tradidit Christum ex avaritia, quem Judaei tradiderunt ex invidia. Super Hymn. Passionis, ad Vesperas.
11. Proditior multipliciter dicitur: qui propter timorem non defendit veritatem, et qui eam facit; qui crimen alterius sibi soli notum, manifestare non erubescit; qui malitiose circumvenit alium, et callide seducit, ut in periculum salutis trahat; qui rem sibi commissam exponit hostibus; qui iussa veritatis contemnit; qui secretum sibi commissum, impudenter revelat. In Decret. Gratiani.
12. Turpe tibi est, hostem dolis ferire, non viribus. Epist. 2 ad Pammach.
13. Proditior pacem pollicetur, ut graviora bella exerceat: ridet ut mordet: manum offert, ut ex improviso interficiat. Lib. 3, super Hierem., in Praemio.
14. Adulator et proditior videntur amicitiae verba

habere, sed plena sunt veneno mortifero. Super *Psalm.* cxxxix, vers. 8.

15. Pacem labiis promittis, et corde venenum tenes. Super *Psalm.* cxlix, vers. ultimo.

16. Proditor dat signum oculi cum veneno domini. Super *Marc.*, cap. 14, super illud: *Vigilate et orate.*

HUGO A. S. VICTORE.
HUGO CARD.

17. Proditor osculo pacem promittit, sed decipit. Lib. 2 de *Claustro anime*, cap. 16.

18. Proditor habet mel in ore sicut apis, et aculeum in cauda. Super *Isai*, cap. 7.

19. In curia potentium regnat proditio simul et adulatio. *Ibid.*

S. JOANNES CHRYSOST.

20. O puniende voci temeritas! o supplicium voluntatis! proditoris verba funduntur, de quaestua pacta tractantur. Homil. de *Prodit. Judee*.

21. Lupi, vigilante pastore, ovibus nocere non possunt: traditores vero nec ovibus, nec pastoribus parcunt. *Prose.*

22. Nunquam servus cum inimico domini sui impune poterit habere consortium: nec miles cum imperatoris sui hoste, sine pena potest inire consilium. Homil. 11, ex *Verbis loctis super Math.*

23. Proditores absque benignitate sunt, nihil habentes firmum ac solidum, sed arrogantiam pleni. Homil. 8, super 2 *Tim.*

PETRUS BLESENS.

24. Nihil detestabilius est nota proditoris in milite. Epist. 69 ad *Radulph. Andegavens. episc.*

25. O detestanda proditio! Judas osculo tradidit, et tu verbo. *Ibid.*, epist. 85 ad *Hagon. episc.*

S. VALER. EPISCOPIUS.

26. Christus proditus quidem ductus est ad supplicium, sed proditor currit ad laqueum. Homil. 20 de *Avaritia*.

SENTENTIE PAGANORUM.

CICERO.

27. Omnium est communis inimicus, qui proditor est: nemo enim unquam sapiens proditori credendum putavit. Orat. 6 in *Verrem*, lib. 1, art. 2.

Vide etiam tit. *Christianus*, sent. 107; *Chrestus*, sent. 45; *Clericus*, sent. 68; *Judas*, per totum; *Osculum*, sent. 40; *Societas*, sent. 3, 4.

PROFECTUS.

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS.

1. Quantumlibet quisque profecerit, nemo est qui doceri non egeat dum vivit. Lib. 1 *Offic.*, cap. 1.

2. Quanto excellentius quisque proficiant, tanto majores habent causas formidinis et tremoris, ne de ipsius proficitatis augmentis mens sibi bene conscia, et laudis avida, fiat immunda vanitate, dum sibi videtur clara virtute. Lib. 7, epist. 84 ad *Demetriadem*.

3. Tunc profectus adest, si quod agendum est, cum Dei voluntate agatur. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 1, in illud: *Obsecrans si quomodo.*

4. Ad majora mentem, nisi pietas puritasque non perducit. De *Morb. Manich.*, cap. 7.

5. Multum in hac vita ille profectus, qui quam longe sit a perfectione justitiae, proficiendo cognoscit. De *Spirit.*, et *lit.*, cap. 36.

6. Quanto amplius profectus, tanto amplius ascendimus: qui enim non ascendit, descendit; et qui non proficit, deficit. De *Spiritu et animis*, cap. 52.

7. Tormenta animi non sentit in Ecclesia, qui non proficit, putat enim quia pax est: sed incipiat proficere, et tunc videt in qua pressura sit; quia cum crevisset herba et fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania. Super *Psalm.* xxxix, enarrat. 2, in *Praefatione*.

8. Quantuncumque hic profecerimus, nemo dicat, Sufficit mihi, justus sum: qui hoc dixerit remansit in via, non novit pervenire: ubi dixerit, Sufficit, ibi haesit. Super *Psalm.* lxxix, versu ultimo.

9. Cum coeperit homo Christianus cogitare proficere, incipit pati linguas adversantium: quicunque illas nondum passus est, nondum proficit; quicunque illas non patitur, nec conatur proficere. Super *Psalm.* cxxix, in *enarrat.*

10. Sicut omnis qui deficit non descendit, sed cedit: sic omnis qui proficit, ascendit. Sed si sic proficiat ut non superbiat, si sic ascendat ut non cadat; si autem proficiendo superbiat, ascendendo iterum cedit. Super *Psalm.* cxxxi, vers. 1.

11. Proficite, fratres mei, discite vos semper sine dolo, sine adulatione, sine palpatione. *Prose.*

12. Proba et te ipsum tu ipse; semper tibi displiceat quod es, si vis pervenire ad quod nondum es, nam ubi tibi placuisti, ibi remansisti: si autem dixeris, Sufficit, peristi.

13. Semper adde, semper ambula, semper profice, semper ascende: noli in via remanere, noli retrocedere, noli deviare.

14. Remanet qui non proficit, retrocedit qui ad ea revolvitur unde jam abscesserat, deviat qui apostat.

15. Melius est claudis in via, quam cursor praeter viam. De *Verbis Apost.*, serm. 15.

16. Non tibi debet videri animus sicut corpus crescendo, cum etate proficere; proficiendo enim ad virtutem pervenit. De *Quant. animae*, cap. 15.

17. Cum puer proficit laudabiliter, ad virtutem proficere dicitur. *Ibid.*

18. Quidquid anima cum etate proficit, compositae rationis, fit, non mihi videtur fieri major, sed melior. *Ibid.*

19. In hac vita quantuncumque profectus sit longe abest ab illa perfectione similitudinis, quae idonea erit ad videndum Deum. Epist. 6.

20. Tanto efficimur similiores Deo, quanto ma-

gis in ejus cognitione et charitate proficimus. *Ibid.*

21. Deum timele ne deficiatis, amate ut proficiatis. Epist. 30.

22. Non proficiatis in malis, ne peccatis a bonis. Lib. 3, cap. 40.

23. Currimus cum proficimus, dum sanitas nostra in proficientibus currit. De *Perfect.*, just., cap. 20.

24. Proficientium est via, quamvis bene proficientes dicantur perfecti viatores. De *Nat.*, et *grat.*, cap. 12.

25. Qui bene audit, deficit et proficit: deficit iniquitati, proficit veritati. De *Discipl. christ.*, cap. 13.

26. Homo tanto magis vel minus proficit, quanto in Scripturis sanctis magis minusve proficit. Lib. 4 de *Doct. christ.*, cap. 5.

27. Minuitur in vita proficientium, quod in vita consumitur perfectorum. Tract. 41, super *Joan.*

28. Non ideo tibi videatur et alto dolere, quia te vult Deus ab imo proficere. *Ibid.*, tract. 52.

29. Non proficit quod perfectum est. Tract. 4, super *Epist. Joan.*

30. Dicitur proficere in te charitas, quia tu in ea proficis. *Ibid.*, tract. 9.

S. BASILIUS MAGNUS.

31. Profectus animae, profectus humilitatis est. Serm. 2 *Exercitamentorum*.

32. Uniuscujusque diei opus considerans, adice aliquid priori, et festina, ut fias melior. *Ibid.*

33. Profice in virtutibus, ut propinquus fias angelorum. *Ibid.*

34. Melius est paulatim proficere, extirpans a teipso paulatim omnem consuetudinem voluptatum, ne forte ubi acervatim omnes simul voluptates irritaveris, turbam tentationum tibi ipsi inducas. *Prose.*

35. Quando vero unius vitii victor evaseris, ad alterum te accinge, et sic omnes voluptates tempore superabis. Epist. 181 ad *Chilonem*.

V. BEA.

36. Errat facilitate, qui non curat quo rectus pergat. In suis *Proverb.*, verbo *Errat*.

37. Unde bonus proficit, inde invidus tabescit. *Ibid.*, verbo *Unde*.

38. Vix quisquam in bonum transit, nisi ex malo. *Ibid.*, verbo *Vix*.

S. BENEDIC.

39. Sicut patris est gaudere in storum profectibus filiorum, ita et filiorum est augmentum patris sua luere reputare. Serm. de *S. Placido*.

S. BERNARD.

40. Tu homo cum proficis, non quando, nec quantum vis proficis, sed te nesciente tuus moderatur profectus, tua vita disponitur. Homil. 2, super *Misus*.

41. Proficere profectio est. Serm. 2 *Vigil. Nativit.*

42. Quomodo ais, proficere possum, qui fracti proficienti invidio? si doles quod invides, sentis, sed non consentis: passio est quandoque sananda, non actio condemnanda. Serm. 49 super *Cant.*

43. Quanto quis ad altiora profecerit, tanto gravius, si corruerit, colliditur. Serm. de *Cantico Eszech. regis*.

44. In via vite non progredi, retrogredi est. Serm. 2 *Purif. B. M.*

45. Quanto quis plus proficit, eo minus se reputet proficisse. Serm. de *Quatuor modis orandi*.

46. Si quis usque ad supremum exercitii spiritualis gradum pervenerit, aliquid ei de primi gradus imperfectione relinquatur, ut vix sibi primum videatur adeptus. *Ibid.*

47. Minime oportet sistere crescendo, et retroscipere; sed tota humilitate currendum et propendendum est, ne forte egressus se Christus elonget. Serm. de *Trinus ordin.*

48. Nunquam justus arbitratu se comprehendisse, nunquam dicit, Satis est: sed semper currit, sitique justitiam. Ita ut si semper viveret, semper quantum in se est justior esse contendere, semper de homo in melius proficere totis viribus conaretur. Epist. 253 ad *Abbat. Garinam*.

49. Nolle proficere, deficere est. *Ibid.*

50. Proficere, currere est: ubi proficere, ibi et currere desinis; ubi vero non currere, ibi et decore incipis. *Ibid.*

51. Quomodo proficis, si jam sufficis tibi? Lib. 2 de *Consid. ad Eugen. Pap.*

52. Si in profectu es, hoc ipsum jam perfecte age. De *Vita solit.*

53. Qui proficere studet, semper invenit quo crescat, et per dies singulos seipso melior fiat. De *Ordine vite*.

54. Satis delicate se palpat, qui vult sine labore magno, studioque continuo, vel vitia superare, vel virtutes acquirere. *Ibid.*

55. Si tu vis proficere, non respicias quid mali faciant alii, sed quid boni ipse facere debeas. *Ibid.*

56. Haec est utique magna virtus, et summa securitas, quando et pie visis, et tamen plus attendas de desunt tibi, quam quae obtinuisse videris. Serm. 4 super *Qui habitat*.

57. Quanto sapiens plus proficit, tanto plus se despiciit. Serm. 19 in *Hexam.*

58. Religiosus debet semper proficere, et introcedere, ut proficiendo ad altiora valeat pervenire. Tit. 4 *Doct.*, cap. 1.

59. Frustra profectus virtutum sine orationis speratur. In *Speculo discipl.*, part. 2, cap. 1.

60. Praclarum est simulari meliora, et quo quidque ad virtutem utilis fuerit, eo plus in contentationis reponere. Homil. 2 de *Festis Pascual.*

S. BONAV.

S. CYRILLUS ALEX.

S. DIADOCH.

61. Oportet eos, qui volunt cum multis profectibus vitam degere, neque gloriam appetere, neque cum multis congregari, neque crebro prodire, neque illis conviciari, neque multum loqui. *De Perfect. spirit.*, cap. 96.

MONTANUS
CARTHUS.

62. Quanto quis in virtutibus amplius proficit, tanto probabilius potest cognoscere se esse in charitate. *Super Epist. S. Petri*, cap. 1, art. 1.

63. Cum hæc vita sit via ad aliam, in ea non proficere est deficere. *Super Apocal.*, cap. XXV, art. 23.

64. Quo religiosa persona plus proficit, tanto robustius Deo virtutibusque inhæret, et in perseverantia proposito radicatur. *De Profess. monast.*, art. 5.

65. Ars artium est vivere Deo, et compendiose proficere. *Ibid.*, art. 20.

66. Ibi quisque incidit deficiendi periculum, ubi proficiendi postpositum appetitum. *De Mortificatione vivifica*, art. 6.

67. In schola virtutum, in claustro, in congregatione devota non proficere, est deficere atque corripere. *De Perfect. spirit.*, art. 3.

68. Fac quod in te est, ut proficias, sicut cito senties per gratiam facile, quod per naturam fuit difficile. *De Perfect. charit.*, art. 4.

S. DONOTH.

69. Impossibile est hominem in eodem statu semper permanere; sed aut pejor fit, aut melior. *Doctrina* 12.

S. RPPEREM.

70. Ne decipiaris, o homo, impossibile enim est sine timore Dei proficere. *Ad Monachos*, parados. 39.

S. EUSEBIUS
EMIS.

71. In tenebris residemus, si promovari cessamus. *Homil. 1 ad Monachos*.

72. Quanto plus proficimus, quanto plus humiliemur: quia tanto plus humiliati fuerimus, tanto plus proficimus. *Ibid.*, homil. 3.

73. Ille bene proficit, qui quotidie sic agit, quasi semper incipiat: augmenta meritum, incitantem debent esse profectuum. *Ibid.*

74. Profectus profectibus servant, et lucra herent. *Ibid.*

75. Si periculosum est quotidie non addidisse, quanto periculosius etiam ab initiis recessisse? *Ibid.*, homil. 9.

S. FRANCIS
ARISTIAS.

76. Fratres incipiamus et proficimus, quia nunc usque parum proficimus. Apud D. Bonavent. in cap. ix. *Luc.*, super illud *Psal.* LXXVI. *Dixi: Nunc cæpi*.

GLOS. ORD.

77. Certum est, quod cum eo qui fructificat et crescit, semper habitat Deus. *Super Josue*, cap. 16.

78. Nemo quantum profecerit, nisi inter adversa cognoscit. *Super Job*, cap. 33.

79. Ad proficiendum non movet pedem, nisi charitas: ad cadendum superbia. *Super Psalm. cxx.*

80. Omnipotens Deus interiora discernens, ipsis spiritualibus profectibus modum ponit, ut ex hoc homo quod apprehendere conatur, et non valet, id illis se non elevet, quo jam valet. *Lib. 12 Moral.*, cap. 2, num. 2.

81. Sancti viri quo altius apud Deum virtutum dignitate proficiunt, eo subtilius indignos se esse deprehendunt: quia dum proximi luci funt, quicquid eos in seipsis latebat, inventum. *Ibid.*, lib. 32, cap. 1.

82. Virtutes proficientium in notitia ceterorum hominum, quasi suavitate fragrant odorum. *Ibid.*, lib. 35, cap. 13.

83. More viatorum nequaquam debemus aspiciere quantum jam iter egimus, sed quantum superest, ut peragamus. *Ibid.*, lib. 22, cap. 5.

84. Boni inde perfectius in bono proficiunt, unde de malo tentantur: mali autem inde ac majus malum deficient, unde de bono gloriantur. *Ibid.*, lib. 34, cap. 17.

85. Non recte gradiuntur, qui quotidie de bonis ad meliora non proficiunt: ascendere enim meritis virtutum quotidie, ad meliora proficere est. *Lib. 3, in 1 Reg.*, cap. iv.

86. Hoc præcipue homo divinum habet, ut sibi proficiendo beneficiat: ne igitur tempus, in quo divinus evadere possit, negligas. *Orat. 16 ad Subditos*.

87. Ne propterea glorieris, quod malis præstantior esse videaris: sed eo potius nomine crucieris, quod a bonis supereris. Et hab. apud D. Joan. Damasc., lib. 43 *Parall.*, cap. 49.

88. Non cito ad majora progreditur, qui etiam parva formidat. *Epist. 14 ad Celantium*.

89. Nihil in sancto proposito, otio deterius est, quod non solummodo non acquirit nova, sed etiam parata consumit. *Prosecc.*

90. Sanctæ vitæ ratio processu gaudet et crescit, cessatione torpescit et deficit.

91. Quotidianis ac recentibus virtutum incrementis mens instauranda est, et vivendi hoc iter, non de transacto, sed de relicto metiendum.

92. Tandiu non relabimur retro, quamdiu ad priora contentidimus: at ubi cœperimus stare, descendimus: nostrumque non progredi, jam reverti est; si volumus non redire, currendum est. *Epist. 1 ad Demetriad.*

93. Nunquam tuta est humana fragilitas; et quanto magis virtutibus crescimus, tanto magis timere debemus, ne de sublimibus corruamus. In *Regul.*, cap. 27 de *Fide*.

94. Age, curre, festina. Age, ut in hac spiritualitate proficias: cave, ne quod accepisti, incautus et negligens custos amittas: curre, ut non

S. GREGOR.
MAGNUS.

negligas: festina, ut celerius comprehendas. *Ibid.*, cap. 30 de *Pœnitentia*.

95. Quantumvis proficimus, semper nobis major profectus aperitur. *Lib. 12, super Ezech.*, cap. XII, super illud: *Et ingressus intrinsecus*.

96. Felix est, qui quotidie proficit, qui non considerat quid heri fecerit, sed quid hodie faciat, ut proficiat. *Super Psalm. LXXXIII*, vers. 6 *Ascensionis in corde suo*.

97. Sicut qui sanctus est, quotidie proficit, ita qui peccator est, quotidie deficit. *Ibid.*

98. Felix ille, qui crescit quotidie; qui senescit ætate, et senescit virtute. *Super Psalm. xci*, vers. ultimum.

HECO A S.
VICTORE.

99. Quatuor modis proficitur: in se, juxta se, supra se, sub se. In te est animus; juxta te proximus; super te Prelatus; sub te subditus. In te proficis, per bonam vitam; in proximo, per doctrinam; in Prelato, per admonitionem; in subditis, per correctionem. *Lib. 3 de Claustro anime*, cap. 9.

HECO CALD.

100. Non quid sis, sed quid esse velis, attendit: si tamen tu quantum potes satagis, ut quod adhuc esse non copisti, esse merearis. In *Soliloq. de Archa anime*, cap. 9.

S. GREGOR.
MAGNUS.

101. Boni semper de bono in melius proficiunt: charitas enim aut proficit, aut deficit. *Super Gen.*, cap. XXVI.

S. HIERON.

102. Recedentes a castris diaboli, quanto magis proficiunt, tanto amplius insidiantur eis demones et per se, et per suos. *Ibid.*

S. HENRICUS
MARI.

103. Felix est anima, quæ aromatibus virtutum condita, in loco corporis degens, quotidie proficendo, perenni vite reservatur. *Ibid.*, cap. 50.

S. JOHANNES
CHRYSOST.

104. Plus adjuce huic studio, quod in te est, ardentius curre. *Epist. 11 ad Polycarp.*

S. JOHANNES
CHRYSOST.

105. Debemus ad virtutum studia irremissa cura, ac sollicitudine nosmetipsos semper extendere, ipsisque nos jugiter exercitiis occupare; ne cessante profecta, confestim diminutio subsequatur: quia in uno eodemque statu mens manere non valet; id est, ut vel augmenta virtutum capiat, vel detrimenta sustineat. *Prosecc.*

106. Non acquisisse enim minus est. *Collat. 6 Abbat. Theodori*, cap. 14.

107. Quantum quis lenitate ac patientia cordis proficit, tantum in corporis puritate proficiet. *Collat. 12 Abbat. Cherevmonis*, cap. 6.

108. Quanto magis profecerit mens humana, tanto se immunditorem inspiciet. *Collat. 23 Abbat. Theome*, cap. 20.

S. JOHANNES
CHRYSOST.

109. Qui se proficere scit, non superbiat: qui vero cognoscit se non proficere, sed a bonis deficere, tantum corrigat se, et non desperet. *Homil. super illud Isaiæ 62, Gaude, Sion*, etc.

110. Festina quo tendis, quo properas perveni: currentis gressus non retrahat inimicus: Veloces sequere, tardiores attrahere, pigros deserre, fortiores fortiter imitare. *Serm. de Fide, spe et charitate*.

111. Cum procedis, congregata enstolli. *Gradu* 27.

112. Noli cum in oratione perduras, dicere: Nihil profeci: jam enim satis proficisci. *Ibid.*, gradu 28.

113. Nihil turpius, quam in spirituali nolle proficere. *Lib. 1, homil. 4 ad Monachos*.

114. Si non proficis in spirituali, necessario deficis: si non ad sanctorum progredieris, cetero retrocedis. *Ibid.*, homil. 5.

115. Nulla præterea dies, in qua unusquisque se melior non evaserit. *Ibid.*, homil. 9.

116. Quanto quisque amplius profecerit, tanto sibi noverit cautius esse vivendum. *Ibid.*, homil. 10.

117. Ibi deficiendi periculum incidimus, ubi appetitum proficiendi revocamus. *Lib. 2 ad Monachos*, serm. 6.

118. Quanto quisque a conatu proficiendi defecerit, tanto longius a proposito recedit. *Part. 1 de Regione claustr.*, tract. 1, reg. 1, art. 1.

119. Quisquis non semper ad meliora proficit, mox in negligentia prioris vite cadit. *Prosecc.*

120. Ibiq; incidit deficiendi periculum, ubi amissis proficiendi appetitum. *Ibid.*, tract. 2, reg. 2.

121. Sicut condemnatus est qui in voluntate vitiosa permanet; ita reprehensibilis est qui proficere non studet. *Prosecc.*

122. Ubi enim proficiendi conatus deponitur, deficiendi periculum subitur. *Ibid.*, tract. 2, reg. 2, art. 6.

123. Impossibile est quempiam tantum proficere, ut perfectior esse non possit. *Lib. 2 de Tent. relig.*, cap. 3.

124. Nemo proficere unquam potuit, qui non prius ordine debito incepit. *De Vanit. et miser. hum. vias*, cap. 4.

125. Profectus hominis, donum Dei est: nec a se potest quidquam, sed a Domino. *Lib. 2 de Sum. bono*, cap. 5, sent. 3.

126. Quæcumque velociter ad profectum tendunt, sine dubio celeriter finiuntur: sicut herbe, quæ tanto festinus perunt, quanto celerius crescunt. *Prosecc.*

127. At vero contra, arbores alta radice fundite ideo perdurant diutius, quia gradatim ad profectum perveniunt. *Ibid.*, cap. 36, sent. 4.

128. Natura nostra (manente adhuc mortalitate) mutabilis, etiamsi ad summa quæsum studio provehat, semper tamen sicut potest habere quo

S. JOAN.
CLIM.JOAN.
TRIST.S. ISIDORUS
HISPALENS.

S. LEO 1.

recidat, ita potest habere quo crescat. Serm. 1 *Quadr.*

129. Inter profectum gradus nullus est, qui non semper melior esse debeat. Serm. 6 *Quadr.*

130. In rebus divinis etiamsi quis multum proficiat, semper sibi superesse intelligat quod querat. *Prose.*

131. Qui se ad id, in quod tendit, pervenisse presumit; non quæsitã reperit, sed in inquisitione deficit. Serm. 9 *de Nativit.*

132. Qui non proficit, deficit: et qui nihil acquirit, nonnihil perdit. Serm. 8 *de Passione Domini.*

S. NILUS. 135. Quanto magis proficis, tanto magis te abesse a perfectione intelliges. *Parentes.* 29.

PETR. BLES. 134. Dum adhuc in profectu es, nunquam te perfectum existimes. Epist. 137 *ad Alexandr. de S. Albano.*

S. PROSPER. 135. In hac vita, ubi per fidem bene vivendo proficimus, honorum operum quodammodo passibus ambulamus: in futura autem pervenientes ad speciem, jam non erit quo velut proficiendo ulterius ambulemus, sed ipsam speciem ad quam per fidem spiritualiter ambulando pervenimus, instabili delectatione videbimus. Lib. 1 *de Vita contemplat.*, cap. 6.

138. Qui cum Deo suo unus est spiritus factus, nihil aliud agit semper, aut cogitat, nisi unde clarior et mobilior fiat. *Ibid.*, lib. 3, cap. 17.

137. Quis non eo ipso proficit, quo proficere alium cupit? *Ibid.*, lib. 3, cap. 28.

RICHARD. A S. VICTORE. 138. Amantî devoto nunquam sufficit quod habet, nec magnum reputat quod egerit, quia inopem se reputat. Part. 2 *super Cant.*, cap. 14.

S. THOMAS AQUINAS. 139. Nemo repente fit summus, quia unusquisque recte vivens toto tempore vite sue proficit, ut ad summum perveniat. *Contra retrahentes ab ingressu Relig.*, cap. 7.

THOMAS A KEMPIS. 140. Tanto quisque in virtutibus proficit quanto acrius sua vitia odit ac vincit. Medit. 21 *de Humilit.*, cap. 3.

141. Tantum proficis, quantum tibiipsi vim intuleris. Lib. 1 *de Imitatione Christi*, cap. 25.

142. Non reputes te aliquid proficisse, nisi omnibus inferiorum te esse sentias. *Ibid.*, lib. 2, cap. 2.

143. Tanto plus proficis in virtutibus, et sapientior erit, quanto humilior superioribus se submittit. In *Dialog. Novit.*

144. Qui proficere vult, omni die incipere debet. *Ibid.*, cap. 3, sect. 2.

SENTENTIE PAGANORUM.

CICERO. 145. Volasse, non iter fecisse diceres. Orat. 52 *Philipp.* 40, num. 11.

146. Si quid proficere vis, ne recusa quo minus ob res externas amens et fatuus labearis. In suo *Enchirid.*, cap. 48.

147. Signa proficietis sunt, neminem reprehendere, neminem laudare, neminem culpare, nihil de seipso prædicare, quasi aliquid sit, aut aliquid sciat. *Ibid.*, cap. 72.

148. Nunc viri proficientis vitam tibi sumet ac quidquid tibi visum fuerit optimum, ea lex sit inviolabilis: at si quid laboriosum, aut suave, aut gloriosum, aut ignominiosum ingruerit, momento tum adesse discrimen. *Ibid.*, cap. 75.

149. Qui non potest in melius proficere, superest ut recidat in deterius. *Commentar.* 4, aphorism. 3.

150. Persevera ut cepisti, et quantum potes propera. Epist. 4.

151. Experimentum tui profectus capias, non oratione, nec scripto, sed animi firmitate. Epist. 20.

152. Vigilandum est, nisi properamus, relinquimur. Epist. 108.

153. Magna pars est profectus, velle proficere, Epist. 108.

154. Tantum ad virtutem adjicies, quantum ex voluptate abstraxeris. *De Moribus.*

Vide etiam tit., *Arrogare sibi*, sent. 56; *Crescere*, per totum; *Gloria vana*, sent. 208; *Incipere*, sent. 19; 4, 49; *Infirmus*, sent. 116; *Iniquitas*, sent. 19; *Insidia*, sent. 44; *Mellor*, sent. 36, 48; *Mortuum*, sent. 42; *Perfectio*, sent. 28, 29, 34, 55, 56; *Perseverantia*, sent. 60, 61; *Prædicatio*, sent. 84, 85; *Religiosus*, sent. 80, 86, 87; *Scriptura sacra*, sent. 86; *Tractio*, sent. 34; *Via*, sent. 34; *Virtus*, sent. 73.

PROMISSIO.

Definitio. Promissio est deliberata et spontanea fidei obligatio, de re possibili grataque promissario.

SENTENTIE PATRUM.

1. Nihil promittas inhonestum, aut si promiseris, tolerabilis est promissum non facere, quam facere quod turpe sit. Lib. 3 *Offic.*, cap. 12.

2. Cum impetraveris quod petisti, ingrati est tardare promissum. Lib. 4 *de Cata et Abel*, cap. 7.

3. Qui promittit aliquid, spem debet afferre promissi, ut promissis fides deferatur. Lib. 1, *super Luc.*, cap. xi in illud: *Quis vestrum habens amicum*, etc.

4. Mendacium valde gravissimum est, cum mentimur ea quæ promissimus. *Super Apoccl.*, cap. 14.

5. Nunquam tibi excidat tue series cautionis. Lib. 1 *de Sacramentis*, cap. 2.

6. Standum est promissis; aut oportet abstinere te a promissis, aut promissa non frustrari. *Ad Imperat. Constantium.*

7. Fidelis homo credens promittenti Deo, fidelis Deus est habens quod promissit homini. *Super Psalm.* xxxii, conc., 1 vers. 4.

8. Promissio, cui redditur res, jam fit superflua: nam antequam reddatur quod promittitur, necessaria est ipsa promissio, ne promissum sibi obliviscatur, cui promittitur. *Super Psalm.* lxxiii, vers. 3.

9. Promissio Dei est rata, certa, fixa, inconcussa, fidelis, et omni dubitatione carens, quæ consolatur afflictos. *Super Psalm.* lxxiv in *Præfat.*

10. Quidquid promissit Deus, indignis promissit, ut non quasi operibus merces promitteretur, sed gratia a nomine suo gratis daretur. *Super Psalm.* cix in *præfat.*

11. Multo melius non promittere, quam fidem promissam non adimplere. Serm. 62 *ad Fratr. in eremo.*

12. Non omnia Deus quæ prædicat, promittit: promittit autem quæ ipse facturus est. Epist. 120, cap. 19.

13. Fides quando promittitur, etiam hosti servanda est, contra quem bellum geritur. Epist. 205.

14. Observa quod præcepit, ut invenias quod promissit. Tract. 33, *super Joan.*

15. Nondum tenemus jam quod promissum est, sed venturam speramus: fidelis est autem qui promissit, non te fallat; tantum tu noli deficere, sed exspecta promissionem. Tract. 4 *super epist. Joan.*

16. Quod nobis promittit Deus, ineffabilis dulcedo est. *Ibid.*, tract. 7.

17. Non promittit Deus, et facis tu: potest autem recte dici, quia quæ promittis tu, facit Deus. Quando enim promittis, nisi faciat Deus, inanis est promissio tua: Dei autem promissio non pendet ex te, sed ex illo. Homil. 17 *ex Quinquaginta homilias*, cap. 4.

18. Se promittit, qui promittit. *Ibid.*, homil. 29, cap. 2.

19. Ideo multa quæ Deus dare disponit, prius pollicetur, ut ex promissione devotio excitetur: sicque quod gratis daturus erit, devota oratio promoveatur. Homil. 4 *super Missus.*

20. Non sis citus ad promittendum, non ad reddendum tardus. Serm. 42 *ad Hæric. Senon. archiepisc.*

21. Magna quidem divina promissio, sed longa valde dilatio, et molestia expectatio est. In *Declamatio.*

22. In promissione velox, in exhibitione mendax. *De interiori domo*, cap. 32.

23. Magna promittere, et exigua persolvere, est potius supplicio dignum, quam premio. Lib. 2 *de Profectu Relig.*, cap. 22.

24. Ille revera non decipitur, cui promissa continentur. *Super Psalm.* lxxvi vers. 2: *Et non sum deceptus.*

25. Quodcumque commodum in remunerationem quis promiserit, promissi solutionem solvere oportebit. Et hab. in *Decretis Gratiani*, part. 2, causa 12, quæst. 2, can. *Quodcumque.*

26. Stantibus vanisque promissionibus, nullus a corde Christiano dari debet accessus, sed primis titillationibus obviari debet. *Prose.*

27. Mendax enim est diabolus, et his qui sibi obtemperant, multa se daturum promittit. *De Jesu et tent. Christi*, cap. 6.

28. Tardius promittit, et cito promissa perage. *De perfectione monachi.*

29. Magna promissimus, majora promissa sunt nobis: servemus hæc, suscipiemus ad illa. In suis *Oposcul.*

30. Magna promissit, qui magna præcipiendo docuit; ut magnitudo muneris ad fortitudinem incitaret laboris. Lib. 3 *In Reg.*, cap. 5, super illud: *Libabit vos de manu Philistin.*

31. Cum infirmi fortia promittunt, non est expertum robur animi, sed confusio discretionis. *Ibid.*, lib. 4 super illud: *Quia petistis vobis regem.*

32. Si consideremus quæ et quanta sunt, quæ nobis promittuntur in coelis, vilescent animo omnia quæ habentur in terris. Homil. 37 *super Evang.*

33. Sepe se acturos mala repromittunt, et revocare promissa, quasi perjurium incursum non satagunt. Lib. 5 in 1 *Reg.*, cap. 4.

34. Periculose promittitur, quod adhuc in altioris potestate est. Epist. 14 *ad Celsam.*

35. Facile ex amico inimicum facies, cui promissa non reddas. *Ibid.*

36. Contuplicato fœnore Christi promissa redduntur. Epist. 26 *ad Pammach.*

37. Non sponsor in crimine est, si ille cui repromittitur, indignum se fecerit sponsione, prosertim cum proponatur optio promittentis. Lib. 6 *super Eszech.*, cap. 20 super illud: *Hæc dicit Dominus Deus*, etc.

38. Deus misericors est in promittendo, et verax in exhibendo. *De Alleg. in Luc.*, super *Magnificat*, vers. ultimo.

39. Tanta Dei promissionum est magnitudo, tantaque excellentia, ut ea quæ nobis promissa sunt humanam transcendant rationem. Homil. 36 *super Gen.*

40. Mos est Dei, ut polliceatur quidem, non au-

S. DONAT.

CASSIODOR.

CONCI. TOLLET. 4.

S. CYPRIAN.

S. EPHREM.

S. FRANCIS. ASSISIENSIS.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. HIERON.

HUGO A S. VICTORE.

S. JOHANNES CHRYSOST.

tem continuo promissiones impleat, sed exerceat iustorum patientiam, atque sic adimpleat promissa. *Prose.*

41. Hæc vera fides est, non attendere ea quæ videntur, etiamsi omnino sint adversa promissioni, sed solum promittentis potentiam. *Ibid.*, homil. 54.

42. Diabolus multa pollicetur, non ut det, sed ut potius accipiat. Homil. 13 super *Math. Oper. perf.*

43. Melius est non promittere et facere, quam promittere et mentiri. Homil. 40, super *Math. Oper. imperf.*

44. Da quod exigo, et accipe quod promitto: imple quod jubeo, et posside quod dispono. *Prose.*

45. Quid observanti promittitur, si contemnentis premium dispensatur? Homil. 1 in *Dictam Joan. xv: Vos amici mei estis.*

46. Promittitur familiaritatis sublimitas officiorum fenore comparanda, cum Domino certa negotio copulatur: promittit enim et exigit, sublimat et subjicit. *Ibid.*, homil. 2.

JOAN. GERS. 47. Magni sponsoris rara ut plurimum fides est. In *Collat.*, serm. de *Reliquis duabus domib.*, part. 2.

JOAN. SARESD. 48. Efficax regula est, quia non omnia sunt semper promissa solvenda, si forte aut accepturo damnosa, aut perniciosa sint promittenti. *Prose.*

49. Ipso jure cantum est, ut nulla promissio, que turpem aut tristem habeat exitum, impleatur. Lib. 3 de *Nugis curial.*, cap. 11.

50. Quisquis promittit, debitor est, et veritatis urgente sententia, sponsionis fidem compellitur adimplere. *Ibid.*

S. ISIDORUS HISPALENS. 51. Inter promittere et polliceri hoc interest: quod promittimus rogati, pollicemur ultro. Lib. 1 de *Different.*, different. 1.

52. Firma sit sacramenti tui fides, hæc bonum quod spondidisti; non sis in verbis facilis, et in opere difficilis. *Prose.*

53. Non facile aliquid promittas, sine consideratione virum nihil voveas, quod non potes facere non pollicearis. Lib. 2 de *Synonym.*, cap. 10.

S. LAURENT. JUSTIN. 54. Tolerantius est a virtute sine sponsione deficere, quam post promissionem a virtutis deliberatione languescere. Sermon. de *SS. Innocent.*

S. LEO I. 55. Comprehendi non potest quod promittitur, nisi custoditum fuerit quod jubetur. Sermon. 9 de *Jejun. septimi mensis.*

PETR. BLES. 56. Magna debet esse in promissione discretio: inanis enim promissio multoties de familiaribus amicis sibi comparat inimicos. Epistol. 51 ad *Joan. Episc. Sarrisber.*

FETA CELL. 57. Semper in amicitia minus pollicendum,

amplius præstandum. Lib. 2, epistol. 7 ad *Abbat. Molisens.*

58. Vis, immo exigit tibi reddi, quod tibi promittitur a proximo: et putas a Deo non exigi quod promittitur Deo? Lib. 6, epistol. 15, ad *Priores.*

59. Multi in promissione honesta sunt veloces, in exhibitione mendaces. Lib. 3 de *Vita contempl.*, cap. 10.

60. Nemo veraciter spondet alteri, quod præstare non potest sibi. Super *Psalm. cxxxv.*, vers. 3.

61. Non se probat promissionibus Dei credere, qui non sic agit, ut possit ad promissa a Deo præmia pervenire. Lib. 3 ad *Eccles. cathol.*

62. Magis est debitor, quia proposito sanctitatis majora promittis: et ideo plus tolerabis supplicii, quia minus solveris sponsionis. *Prose.*

63. Et tu specie professionis grandia specie pollicearis, et rebus nulla restituis: falsarii criminis reus es, Deo cuncta mentiris. *Ibid.*, lib. 4.

64. Promittit mundus temporalia et parva, et servitur ei aviditate magna: ego promitto summa et æterna, et torquescent mortalium corda. Lib. 3 de *Imit. Chr.*, cap. 3, sect. 2.

65. Melius est profecto non promittere, quam promissa fedare. Homil. 3 de *Promissis.*

66. Obligatus legitima debiti est sine dubio pactione, qui convincitur Domino aliquid promissis. *Ibid.*

67. Debitum Deo et promissum minus, non est in tempore prolongandum. *Ibid.*, homil. 4.

SENTENTIE PAGANORUM.

68. Rem tibi promissam, certo promittere noli. Lib. 1 *Distichor.*, metr. 25.

69. Quod præstare potes, ne bis promiseris ulli. Lib. 1 *Distichor.*, metr. 48.

70. Non promissa servanda sunt ea, que sint iis quibus promiseris inutilia: nec si plus tibi noceant, quam illi prosint cui promiseris. Lib. 1 de *Offic.*

71. Illis promissis non standum esse, quis non videt qui coactus quis metu, aut deceptus dolo promiserit? *Ibid.*

72. Etiamsi quid singuli temporibus adduci hosti promiserint, est in eo ipso fides conservanda. *Ibid.*

73. Est ius etiam bellicum, fidesque iurjurandi sæpe cum hoste servanda. *Ibid.*, lib. 3.

74. Non debet ratum esse, quod actum est per vim. *Ibid.*

75. Promissa semper servanda sunt, que nec vi, nec dolo facta sunt. *Ibid.*

76. Quidquid promiseris facito, in *Dictis Sapient. ex Græcis*, dict. 6.

S. PETRUS MAURITII ABBAS CL.

SALVIANUS.

THEOPH. A KEMPIS.

S. VALD. EPISC.

CATO POET.

CICERO.

S. AUGUSTINUS.

LATHANAS. MAGNUS.

BERNARDUS COMINTENSIS.

SENeca.

77. Magna promissisti, exigua video. Epistol. 109.

78. Cum consideratione promitte, plenus que promiseris, præsta. De *quatuor virtut.*

79. Priusquam promittas, deliberes: et cum promiseris, facias. De *Moribus.*
Vide etiam tit. *Hæresis*, sent. 54; *Mandatum Dei*, sent. 12; *Mendacium*, sent. 74; *Mundus*, sent. 40; *Propositum*, sent. 23; *Prudentia*, sent. 5; *Virtutes Theolog.*, sent. 56; *Volunt.*, sent. 30, 52, 53, 56, 92.

PROPHETIA.

S. THOMAS AQUINAS.

Etymologia. Prophetia dicitur, quasi procul videns, et dicitur a Phanos, quod est videre. Super I *Cor. xiv.*, lect. 1.

S. AUGUST.

Definitio. Prophetia est homo ultra humanas conjecturas futura prænuentians. Lib. 16 contra *Faustum*, cap. 18.

CASSIODOR.

Prophetia est inspiratio divina, que eventus rerum aut per facta, aut per dicta quorundam immobili veritate prænuentiat. In *Prologo super Psalm.*, cap. 1.

Prophetia est suavis dictio, celestis doctrinæ favos et dulcia divini eloqui mella componens. *Ibid.*

HUGO GARD.

Prophetia est rerum futurarum certa prædicatio, vel absconditarum proditio. Super *Levitic.*, cap. xix.

SIBENÆUS.

Prophetia est prædicatio futurorum, id est, eorum que post erunt, præsignificatio. Lib. 4 advers. *Hæreses*, cap. 37.

S. THOMAS AQUINAS.

Prophetia est quedam apparatus ex revelatione divina eorum que sunt procul. Super *Epistol. ad Rom.*, cap. xii, lect. 2.

Propheta est visio, seu manifestatio futurorum contingentium, seu intellectum humanum excedentium. Super I *Cor.*, cap. xiv, lect. 1.

Prophetia est quoddam clarum lumen intellectus certo divinitus immissum, et menti propheta per modum transeuntis impressionis inherens. 2, 2, quest. 171.

SENTENTIE PATRUM.

S. AUGUSTINUS.

1. Hæc est consuetudo prophetiæ, ut que futura sunt, vel quasi presentia, vel quasi facta dicantur. Lib. 1 de *Fide ad Gratianum*, cap. 7.

2. Quanto excellentior propheta munere prophetiæ, tanto magis sequatur humilitatem. Super *Psalm. cxviii.*, serm. 10, vers. 8.

LATHANAS. MAGNUS.

3. Quæ a prophetis prospecta sunt, necessarium est ea esse: neque fieri potest, ut aliter sint, quam ipsi prevediderint: nam si ea que fiunt, non prospicerent, jam propheta non essent. *Prose.*

4. Id pro certo haberi debet, prophetas non solum legum esse magistros, ut que præcipiunt

fieri debeant, sed rerum que futurarum indicies esse.

5. Siquidam non eo quod dicunt, ideo quid fit: sed quia id futurum est, ideo ab illis prædicatur: nec fieri potest quod propheta mentiantur, cum vere videant. De *Passione et cruce Domini.*

6. Multa prædicantur instinctu quodam, et impulsu spiritu nescientium: sicut Caiphas nescivit quid dixit, sed cum esset pontifex, prophetavit. Lib. 4 de *Trin.*, cap. 17.

7. Si quis propheta est, sine dubitatione cognoscit, nec admonitione opus habet, quia omnia iudicat, et a nemine iudicatur. Epistol. 102.

8. Minus est propheta, qui rerum que significantur sola ipsa signa in spiritu per rerum corporalium imagines vidit. *Prose.*

9. Et magis propheta, qui solo ærum intellectu præditus est.

10. Sed et maxime propheta, qui utroque præcellit, ut videat in spiritu corporalium rerum significativas similitudines, et eas vivacitate mentis intelligat. Lib. 12 de *Genesi ad litt.*, cap. 9.

11. Magis ad mentem pertinet prophetia, quam ad istum spiritum, qui modo quodam proprio vocatur spiritus, vis animæ quedam mente inferior, ubi corporalium rerum similitudines exprimentur. *Ibid.*

12. Deus prius per prophetas, deinde per seipsum, postea per apostolos locutus est. Lib. 11 de *Civil. Dei*, cap. 3.

13. Tanquam præterita narrantur, que futura prophetabantur, quoniam que ventura erant, jam in presentia Dei velut facta erant, quia certa erant. *Ibid.*, lib. 17, cap. 48.

14. De Christo prophetiæ divine fide dignissimæ processerunt, que in illo non sicut a patribus adhuc creduntur implenda, sed jam demonstrantur impleta. *Ibid.*, lib. 22, cap. 6.

15. Non est propheta veri Dei, qui oblata divinitus visa, vel solo corpore, vel etiam illa parte spiritus videt, que corporum capiuntur imagines, et mente non videt. *Contra Adimant.*, cap. 23.

16. Fides venturi Christi habitabat in prophetis venturorum pronuntiantibus Christum. Lib. 1 contra *Advers. legis*, cap. 47.

17. Christus erat Dominus prophetarum, impletor prophetarum, sanctificator prophetarum, sed et propheta. Tract. 24 super *Joan.*

18. Cum prophetis erat Verbum Dei, et propheta Verbum Dei: meruerunt priora tempora prophetas afflatos et impletos verbo Dei, meritum non prophetam ipsum Verbum Dei. *Ibid.*

19. Prævidens Christus impios quosdam futuros, qui miraculis ejus calumniarentur, magicis

S. AUGUSTINUS.

artibus ea attribuendo, propheta ante prae-misit. *Ibid.*, tract. 35.

20. Nullus propheta sine verbo Dei prophetat. *Ibid.*, tract. 24.

21. Si Christus nihil prophetaret, propheta non disceretur. *Ibid.*

S. BERNARD. 22. Sermo a propheta, consilium a sapiente querendum est. Epist. 8, ad Brunonem Coloniensem.

S. BONAV. 23. Propheta sub figura vel velamine loquebantur triplici de causa: propter rei immensitatem, propter audientium indignitatem, propter exercitationem. Super *Psal.* xxviii.

24. Propheta est occultorum. Super *Joan.*, cap. i in illud: *Propheta es tu?*

S. CLEMENS PAPA. 25. Quid in praesenti saeculo propheta gloriosus? Lib. 1 *Recognit.*

26. Saepa fama vulgi, prophetiae speciem tenet. *Ibid.*, lib. 3.

S. EPIPHAN. 27. Verus propheta cum constanti ratione ac intelligentia loquitur: omnia sana mente, et ex Spiritu sancto dicens. Haeres. 48, contra *Phrygistas*.

GLOSS. ORD. 28. Propheta non necessitatem eorum facit, quae praedicit, sed signum est praesentiae Dei. Super illud *Matth.* 1: *Ut adimpletetur.*

S. GREGORIUS MAGNUS. 29. Cum aliquid ostenditur, vel auditur, si intellectus non tribuitur, propheta minime est. Lib. 11 *Moral.*, cap. 12.

30. Propheta dicta est, quia futura praedicit: quando de preterito, vel praesenti loquitur, rationem suis nominis amittit. Homil. 1 super *Ezech.*

31. Usus prophetiae locutionis est, ut prius personam, tempus, locumque describat, et postmodum dicere mysteria prophetiae incipiat. *Ibid.*, homil. 2.

32. Sicut nos corporalia, sic propheta sensu spiritualia aspiciunt: eisque illa sunt praesentia, quae nostrae ignorantiae absentia videntur. *Ibid.*

33. Illi qui prophetiae spirita replentur, per hoc quod aperte nunquam de se, et nunquam sic de se verba tanquam de aliis proferunt, indicant quia non propheta, sed Spiritus sanctus loquitur per prophetam. *Prose.*

34. Pro eo quod per prophetas sermo fit, ipsi loquuntur de se, et pro eo quod inspirante Spiritu sancto loquuntur, idem Spiritus sanctus per ipsos loquitur de ipsis. *Ibid.*

35. Consuetudo prophetiae est, nunc ista, nunc illa conspiciere, et ab aliis in aliud subito verba derivare. Homil. 7 super *Ezech.*

36. Qui prophetiae spiritu plenus est, a vita proximi mala imminencia, bona suadendo, declinat. *Ibid.*

37. Officium prophetae est, ventura praenunciare, nec non etiam ostendere. Homil. 3 super *Evang.*, super illud *Joan.* 1: *Non sum Propheta.*

38. Propheta tribus modis fit videlicet, verbis, factis, et somniis. Super *Septem Psalm. Psal.* vii.

39. Ad excelsum prophetiae ministerium venit, qui ad coelestia gaudia, quae praedicit, mentem erigit, et ad ea amando susublevat, quae loquendo monstrat. Lib. 4 in *I Reg.*, cap. 5, super illud: *Cessavit autem propheta.*

40. Propheta mystica dicere, non solum verbis, sed etiam rebus conseruunt: plana profere, sed alta signare. *Ibid.*, lib. 5, cap. 1.

41. Prophetae spiritus prophetarum mentes non semper irradiat. Lib. 2 *Dialogi*, cap. 21, verbo *Propheta. Prose.*

42. Quia dum Omnipotens Deus prophetiae spiritum aliquando dat, prophetarum mentes eleuat in celsitudine, dum aliquando subtrahit, eas enstodit in humilitate.

43. Ut accipientes prophetiae spiritum inueniant quid de Deo sint, et prophetiae spiritum non habentes cognoscant quid sint de semetipsis. *Ibid.*

44. Recte propheta dicitur, non quia praedicit ventura, sed quia prodit occulta. Homil. 1 super *Ezech.*

45. Spiritus prophetiae nec semper, nec eodem modo prophetae animum tangit. *Ibid.*

46. Aliquando prophetiae spiritus prophetis deest, nec semper eorum mentibus praesto est; quatenus cum hunc non habent, se hunc agnoscent ex dono habere cum habent. *Ibid.*

47. Omnis prophetae anigmatis involuitur, et praecis sententiae, cum de alio loquitur, transit ad aliud. Lib. 5 super *Isaiam*, cap. xvi super illud: *Emitte agrum.*

48. Summa prophetiae est assidua mortis cogitatio. Super *Gen.*, cap. xxvi.

49. Mos est prophetarum omnium, de non factis ut de factis loqui: quia mentis oculis vident quae post multorum annorum curricula sunt futura. Homil. 10, super *Gen.*

50. Propheta velut quidam pictores sunt virtutis ac malitiae: describunt enim peccatorem, justum, penitentem, stantem, cadentem, surgentem, et fluctantem. Exposit. in *Superscript.* *Psal.* l.

51. Prophetarum ora, Dei sunt os et tale os nihil dicit obiter, et extra rem. Homil. 2 de *Verbis Isaie.*

52. Prophetae alia est ex praesentia, quae impletur solummodo Dei operatione, et immutabilis est: alia ex iudicio operum, quae impletur

hominum administratione, et mutabilis est. Homil. 1 super *Matth.* *Oper imperf.*

53. Sicut nubes bajulant pluviam, et effundunt eam super terram: sic propheta, qui nubes dicuntur, accipiunt verba a Deo, et effundunt super rationabilem terram. *Ibid.*, homil. 20.

54. Propheta sobria mente, et modesta et firma, quae loquitur omnia, ut decet, novit. Homil. 20, super *I Cor.*

55. Propheta interpret est, sed Dei. *Ibid.*, homil. 26.

56. Prophetae etiam apud incredulos ignominia vacat, estimationem vero et commodum maximum habet. *Ibid.*

SAC. FIRM. 57. Prophetae universi divino Spiritu repleti, nihil aliud quam de gratia Dei erga justos, et de ira ejus adversus impios, loquuntur. De *Ira Dei*, cap. 22.

S. MACCH. SUP. SEN. 58. Prophetae non passim loquebantur, sed quando placebat ei, qui in ipsis erat Spiritus, factus nihilominus semper aderat. Homil. 50.

59. Prophetae medici quodammodo sunt animarum, et illuc semper ire jubentur, ubi languentes sint. Homil. 11 in cap. xv *Hierem.*

S. PETRUS CHRYSOL. 60. Quoties nobis intonat propheticus clangor, toties nos in pace cautos, et in acie fortes, et in praelio reddi invictos. Serm. 14.

HELO. JUD. 61. Propheta interpret est Dei, dictantis intus oracula. De *Praemis*.

62. Malum virum non est fas esse interpretem Numinis. Lib. de eo, *Quis rerum divinarum haeres sit*.

THOMAS A. EMPIS. 63. Omnis propheta ad Christum tendit, et in Christo consummationem accipit. *Medit.* 1 de *Inveniat.*, cap. 21.

S. ZENO ZEPHYRUS ET MART. 64. Prophetae semper figuris variantibus loquitur, sed res una in omnibus invenitur. Serm. de *Somnio Jacob*.

SENTENTIA PAGANORUM.

PLATO. 65. Divinis vultibus ulitur Deus, tanquam ministris et oraculorum nuntiis: ut nos qui audimus, intelligamus eos ipsos minime esse, qui hujusmodi res tanti momenti dicant, sed Deum esse qui illa dicat, et illorum hominum ministerio nos alloquatur. *Sisygia in Iliade*.

SIXTUS PHILOSOPH. 66. Fidelis anima, et casta, et sapiens, prophetae veritatis Dei est. *Sent.* 421.

Vide etiam tit. *Maria*, sent. 203; *Miraculum*, sent. 38; *Psalms*, sent. 92.

PROPOSITUM.

COLLECTOR. *Ethymologia.* Propositum dicitur quasi prope situm, quod scilicet debeat quam citius adimpleri.

S. BONAV. *Definitio.* Propositum est quid proponentis, praecedens res quae proponitur. Super lib. 4 *Sent.*, dist. 40, art. 4, quest. 4.

cedens res quae proponitur. Super lib. 4 *Sent.*, dist. 40, art. 4, quest. 4.

Propositum est mentis statutum abque fidelitatis obligatione. *Vel*, propositum est deliberata voluntas exequendi id, quod electum est ad aliud assequendum.

SENTENTIA PATRUM.

1. Qui declinat a bono proposito, lingua malleo confundit Christum. Serm. in *die Parasceves*.

2. Vos fratres exhortamur in Domino, ut propositum vestrum custodiatis, et usque in finem perseveretis. Epist. 81, ad *Eudoz. abbatem*.

3. Nisi in proposito tuo perseveraveris, morieris. Serm. 8 ad *Frates in eremo*.

4. Qui rumpit propositum suum, Christum negat. *Ibid.*, serm. 60.

5. Malum est cadere a proposito, sed pejus est simulare propositum. Serm. 1 de *Comm. vita cleric.*

6. Certi esto, quia non erit inanis labor vester, si in bono proposito proficientes perseveretis usque in finem. De *Gratia et libero arbitrio*, cap. 23.

7. Fraudem Deo facere videtur, qui proposito spiritualis vitae relicto, ad saeculum revertitur. In suis *Prover.*, verbo *Fraudem*.

8. Quae nos rovocant a proposito nostro, duo sunt: robor incepti operis, et desperatio excedende virtutis. In suis *Sentent.*, verbo *Quae*.

9. Boni propositi truncum corruptentes vermes, sunt tentationes intrinsecae, quae tanto viciniores sunt, quanto fortiores, qui saepe sub boni specie bonum propositum corrumpunt. Lib. de *Passione Dom.*, cap. 23.

10. Propositum sanctum non potest latere, quia se manifestet, et amor interior prorumpat in opus. Super *Luc.*, cap. 1.

11. Non dat Deus sancta canibus: sed ubi bonum videt propositum, illi salutare sigillum et admirandum imprimit. *Cateches.* 1.

12. Nisi propositum voluntatis nostrae vi teneamus, facile a demonibus diripitur. De *Perfect. spirit.*, cap. 34.

13. Propositum implendi legem Dei, praecedere debet illius meditationem. In *Annot. super Psalm.* 1, vers. 2.

14. Salutaria proposita, quae Deo inspirante conceptimus, relinquere, magna est imperfectio, infirmitatisque, et remissae charitatis indicium. *Ibid.*, super *Psal.* xlii, vers. 15.

15. Illa proposita, quibus nos ipsos plana resignatione voluntatis astrinximus, maxime et diligentissime adimplere debemus. *Ibid.*

16. Justum est ut sancta proposita quaecumque Deo inspirante conceptimus, ad effectum perducere, et Deo persolvere laboremus. *Ibid.*

COLLECTOR.

S. ANTONIUS DE PADOA.

S. AUGUST.

V. BEDA.

S. BERNARD.

S. BONAV.

S. CYRILLUS HIERSOL.

S. DIACON.

FRANCISCUS TITELM.

17. Probatum infirmum et horarum fuisse propositum, nisi illud homo reddere, et ad effectum operis adimplerem perducere studiose laboraret. *Ibid.*

18. Quasi secundum aliquem modum Deo quis conceperat et addidit quod firmo proposito se facturum decernit, etiamsi non omnino sibi necessitatem imponat. *Prosecc.*

19. Ae proinde quasi mentitur Deo, qui sic firmo proposito Deo addictum non prestat. *Ibid.*

20. Minus est nudum desiderium, quam firmum aut forte propositum. *Ibid.*

21. Ingratus proculdubio homo ille iudicabitur, si liberatus a quacunque tribulatione, bonum cordis propositum, quod Deus aspiciet, non studeat adimplere. *Prosecc.*

22. Quemadmodum si quis in infirmitate gravi positus, propositum bonum faciat, si Dei clementia sanitatem recuperet: Deus autem propositum bonum aspiciens, desiderium implet egrotantis; quis non huiusmodi hominem ut ingratum iudicabit, si postea negligat, quae in tribulatione propositum? *Ibid.*, super *Psal.* lxxv, vers. 42.

S. GREGOR.
MAGNUS.

23. Cras quod semper promittitur, vir nunquam reperit, ut bonum quod proponitur, differendo non inveniat. Lib. 5 in 1 *Regum*, cap. 1, super illud: *Et dixerunt ad eum habitatores.*

24. Quisquis bonum majus subire propositum, bonum minus quod licitum fecit. Part. 3, *Pastor.*, cap. 4, admonit. 28.

25. Dura sunt quae contra usum spiritualiter animo proponimus; et tamen omnis Dei leve est, postquam hoc ferre coperimus. Homil. 17, super *Ezech.* super illud *Math.* vii: *Intrate per angustam portam.*

26. Tanto audacius nunc mala proponuntur, quanto jam cum robusta juventute saeculi, robur exaruit humanae conditionis. *Prosecc.*

27. Tanto difficilior quod male est propositum revocatur, quanto ex laxato vigore spiritus mens carnalis efficitur.

28. In malo proposito reprehensi resistimus, et salubriora majorum consilia insuperabili malo pericula vincere conamur. Lib. 4 in 1 *Reg.*, cap. 1.

29. Mali malum cito proponunt, et a malo proposito non celeriter respiciunt. *Ibid.*, cap. 2.

30. Praetermittenda sunt proposita mala, non implenda: sic quippe a proposito desistere, non est vitium levitatis, sed virtus discretionis. *Ibid.*, lib. 5, cap. 4.

S. HIERON.

31. Ubi honor non est, ibi contemptus est: ubi contemptus, ibi frequens injuria: ubi autem injuria, ibi et indignatio: ubi indignatio, ibi quies nulla: ubi quies non est, ibi mens a proposito saepe deducitur. Epist. 1 ad *Heliodor.*

32. Nihil in sancto proposito otio deterius est, quod non solummodo non acquirit nova, sed etiam parata consumit. Epist. 1 ad *Demetriad.*

33. Coeptum propositum ad finem conserva: quia non inchoasse tantum, sed perfecisse virtus est. Epist. 14 ad *Mauricii filium.*

34. In monasteriis sicut unum propositum, unus et animus est. Super *Psal.* cxxxii, vers. 1.

35. Non tam statum, quam propositum respicit Deus. In *Sotilog.*, de *Arrha animae*. *Prosecc.*

36. Nec quid sis, sed quid esse velis, attendit: si tamen tu quantum potes satagis, ut quod adhuc esse non coepisti, esse merearis. *Ibid.*

37. Quatuor sunt quae revocant a bono proposito: amor voluptatum, ambitio dignitatum, timor asperitatis, diffidentia persistendi. Super *Prov.*, cap. xv.

38. Quatuor sunt quae retardant bonum propositum: amor parentum, fiducia longioris vitae, multitudo consiliariorum, timor propriae debilitatis. *Ibid.*

39. Mirabile est de multis, qui multis annis conceptum boni propositi in utero portant, et parere non possunt, quia nolunt. Super *Math.*, cap. viii.

40. Cogitatio de domo sua, et de parentibus, quam revera diabolus immittit sub quadam discretionis specie, multos avertit a bono proposito, et multis fuit occasio perditionis. Super *Luc.*, cap. ix.

41. Quid utilitatis habet conditionis dignitas, animi deficiente proposito? Serm. 8, super *Epist.* ad *Ephes.*

42. Tota merces est propositi, numerus ille innumerabilis manet incoronatus: virginitate quidem habens, sed virginitatis propositum non habens: neque enim Deus acceptum fert, quod fit ex necessitate, sed quod ex proposito recte fit. Homil. super *Psal.* xcy.

43. Propositum bonum, malum opus excusat: malum autem opus, bonum propositum condemnat. *Prosecc.*

44. Bonum opus malum propositum non excusat, malum autem propositum, bonum opus condemnat. Homil. 19, super *Math.* Oper. imperf.

45. Deus non secundum honorum operum eventum, sed juxta factoris propositum coronas elargiri solet. Homil. 3 super 1 *Cor.*

46. Ex bono proposito gignitur laborum celebratio. *Grada* 26.

47. Quantumcumque propositum firmum fuerit alicujus boni, si non quotidie innovatur, cito extinguatur. Super prolog. *Regule S. Bened.*, cap. 2, text. 9.

48. Ubi propositum bonum derelinquitur, religio minime servatur. *Ibid.*, cap. 2, text. 12.

HUGO A. S.
VICTORIS.

HUGO CARO.

S. JOANNES
CHRYSOST.

S. JOAN.
CLIM.

JOAN.
TRITR.

49. Non diu stabiles in sancto proposito consistimus, nisi quotidianis exercitiis fervorem spiritus continuo renovemus. Lib. 1, homil. 2 ad *Monachos.*

50. Nemo in sancto proposito stabilis et firmus potest persistere, qui fervorem mentis non quotidie per aliquod exercitium studet innovare. Part. 2 de *Spiritual. exercit. Monachor.*

51. Ad quid sanctum differis propositum de die in diem? Cur hodie non incipis, quod in crastinum proponis? De *Vanit. et miser. humanae vite*, cap. 3.

52. Nunquam fuit firmum propositum, quod tam facile potuit amitti. *Ibid.*, cap. 4.

53. Ad boni sanctique propositi habitum non potest homo peringere, nisi affectum studeat quotidie renovare. *Ibid.*

54. Propositum qui differendo negligit, turpiter amittit. *Ibid.*, cap. 8.

55. Mora mutat propositum, et bonae voluntatis dilatio frustrat effectum. Orat. 1 in *conventa Abbatis habit.*

56. Fervor sancti propositi cito nimis amittitur, nisi quotidiano exercitio renovetur. *Ibid.*, orat. 5.

57. Non est verum propositum, quod morae subit periculum. Epist. 10 ad *Nicol. presbyt. Meritens.*

LACT. FIRM.

58. Animus quaeritur, et propositum ponderatur. Lib. 6 de *Divin. inst.*, cap. 12.

SILACENT.
JUSTIN.

59. Nihil in sancto proposito otio deterius, quod non solummodo non acquirit nova, sed etiam acquisita consumit. De *Ligno vite. De Timore*, cap. 2.

S. LEO I.

60. Propositum Monachi proprio arbitrio, aut voluntate susceptum, deseri non potest absque peccato. Epist. 92 ad *Rustic. Narbon. episc.*, cap. 13.

61. Ambigui non potest crimen magnum admitti, ubi et propositum deseritur, et consecratio violatur. *Ibid.*, cap. 45.

LEOVIGIUS
RELIOSUS.

62. Persiste in sancto proposito, etiamsi millies in die laboris. In *Speculo spirit.*, cap. 6.

PETRIUS
HEBENS.

63. Sancti et honesti propositi dilatio, magna ruina est. Epist. 9, ad *Quendam*

S. PROSPER.

64. Auget merita virtutis, qui propositum non violat religionis. Apud *D. August.*, sent. 34.

S. THOMAS
AQUINAS.

65. Propositi instabilitas perinet ad evagationem mentis. 2, 2, quest. 35, art. 4.

66. Propositum aliquam praeregit deliberationem, cum sit actus voluntatis. *Ibid.*, quest. 88, art. 1.

THOMAS
A. REQUIES.

67. Omni die renovare debemus propositum, et ad fervorem nos excitare. Lib. 1, de *Imit. Chr.*, cap. 19.

68. Si fortiter proponens saepe deficit, quid ille

qui raro aut minus fixe aliquid proponit? *Ibid.*, cap. 19, sect. 2.

69. Variis modis contingit desertio propositi nostri: justorum propositum in gratia Dei politis quam in propria sapientia pendet, in quo et semper confidunt quidquid arripunt: nam homo proponit, sed Deus disponit. *Ibid.*

70. Si pietatis causa propositum omittitur, facile postea poterit recuperari: si autem tedium animi, aut negligentia facilliter relinquatur, satis culpabile est, et nocivum sentietur. *Ibid.*, cap. 19, sect. 3.

71. Semper aliquid certi proponendum est, et contra illa precipue, quae amplius nos impediunt. *Ibid.*

72. O quanta fragilitas humana! nunc propositis cavere, et post horam agis quasi nihil proponis. *Ibid.*, cap. 22, sect. 6.

IN VITIS
PATR.

73. In veritate non est virgo, neque maritata, neque monachus, neque secularis, sed Deus tantum propositum quaerit. Lib. 3, num. 97.

SENTENTIA PAGANORUM.

74. Necessesse est, qui recte sapit, ad melius propositum se disponere. Lib. 7, *Polit.*, cap. 2.

ARISTOTEL.

75. Actionis tam bonae, quam male principium est propositum, et voluntas. Lib. 1, *Magnor. moralium*, cap. 12.

76. Propositum finis non est, sed ad finem tendit. *Ibid.*, cap. 18.

77. Propositum est in eis, quae sub actionem cadunt, et eis ipsis, in quibus nostrum sit agere et non agere. *Ibid.*

PLINIUS II.

78. Memor esto propositi tui. Lib. 10, epist. 43, ad *Trajanum*.

SENECA.

79. Inconstans non perseverat in eo quod proposuit, sed transiit: et in ea quae deseruit ac damnavit, redit et revolvitur. Epist. 20.

80. Vita sine proposito vaga est. Epist. 95. Vide etiam tit. *Dilatatio*, sent. 71; *Mendacium*, sent. 74; *Monachus*, sent. 6; *Novitius*, sent. 43, 44, 59; *Parentes*, sent. 122; *Profectus*, sent. 118.

PROPRIETAS.

Definitio. Proprietas est dominium rei iustis modis questum. Part. 4, tit. 12, cap. 4, § 6. Proprium illud est, de quo dispensare licet, juxta propriam voluntatem, omni assensu alio circumscripto. In *Speculo disciplinae*, part. 1, cap. 4.

S. ANTONIN.

S. BONAV.

S. BONAV.

Comparatio. Sicut vesperilio bibit oleum in ecclesia, ubi laudant alii Deum: sic religiosus proprietarius instat vesperitionis bibit et furatur bona monasterii, ubi alii vacat laudibus, et Dei servitio. Tit. 4 *Dialect.*, cap. 1.

- SENTENTIAE PATRUM.
- S. AMBROS. 1. Quibus nihil est proprium, nihil deest. *De Viâis.*
2. Nemo proprium dicat, quod e communi plusquam sufficiat, sumptum, et obtentum est. *Serm. 81.*
- S. ANTONIN. 3. Religiosi qui proprium tenent, vel extra conventum sine licentia et rationali causa bona distribuunt, furtum committunt. *Part. 4, tit. 15, cap. 4, § 4.*
4. Habere aliquid proprium repugnat perfectioni religionis. *Part. 3, tit. 16, cap. 1, § 3.*
- S. ASTERIVS. 5. Vitium proprietatis nulli dubium est, quod sit mortale in religioso. *Part. 4, tit. 14, cap. 10, § 6.*
6. Nihil omnino tuum est, tu servus es, et omnia tua Domini: quia servus liberum peculium non habet. *Homil. de Cœconomis iniquitatibus.*
7. Nihil est omnino nostrum, sed quodecumque honorum existit, illius mancipio proprium est. *Ibid.*
- S. AUGUST. 8. Res vestras falso appellatis, quas nec juste possidetis. *Epist. 48, ad Vincentium.*
9. Si privatim quo nobis sufficiant possidemus, non sunt illa nostra, sed pauperum, quorum procuracionem quodammodo gerimus, non proprietatem nobis usurpatione damnabili vindicamus. *Epist. 50, ad Bonifacium.*
10. Nemo sibi aliquid vendicat proprium, sive in vestimento, sive in quacunque re: apostolica enim vita optamus vivere. *Regula 2 ad Clericos.*
41. Nulli licet in societate nostra habere aliquid proprium, sed forte aliqui habent, nulli licet: si qui habent, faciunt quod non licet. *Serm. 1 de Comuni vita clericorum.*
42. Qui habere voluerit proprium, et de proprio vivere, nec clericus erit. *Ibid., serm. 2.*
43. Quisquis inventus fuerit habens proprium, non illi permitto, sed delebo eum de tabula clericorum. *Ibid.*
- S. BASILIUS MAGNUS. 44. Societatem vite perfectissimam appello illam, in qua possessionis proprietates exterminata est. *In Constit., cap. 18.*
- V. BEDA. 45. Caput est discordie, qui ex communibus propria sibi studeat facere. *In suis Prov., verbo Caput.*
- S. ZENONIC. 46. Ne quis presumat aliquid habere proprium, nullam omnino rem, sed nihil omnino: quippe quibus nec corpora sua, nec voluntates licet habere in propria potestate. *In Regula, cap. 33.*
- S. BERNARD. 47. Propria possidere, seculari quidem homini medium est, quoniam et non possidere licet: monacho vero, quia possidere non licet, purum malum est. *Epist. 7, ad Adon monach.*
48. Miserrabiliores sumus nos monachi omnibus hominibus, si pro tam exiguis tanta patimur

detrimenta: quid insipientie, ino quid insanie est, ut qui majora reliquimus, minora (cum tanto discrimine teneamus)? *Epist. 341.*

49. Cui de proprio nihil est, totum profecto quod habet, Dei est: quod autem Dei est, immundum esse non potest. *Tract. de Diligendo Deo, cap. Sed.*

20. Si quis aliquid habet absconsum et proprium, quod a cæteris ignoratur, furtum est, peccatum furti est. *Serm. 48 ad Sororem.*

21. Qui de hoc quod commune est, proprium sibi facit, Judas est, et penam Judæ sustinet in inferno. *Ibid.*

22. Duritia et difficultas non est, cum proprietates rerum contemnitur, nisi penuria comitetur. *In Apolog. pauper., respons. 3, cap. 1.*

23. Præter communia quocunque rem aliquam occulte, sine superiorum assensu recipit, habet, vel utitur, a religionis delirat licentia, et quidquid habet, male habet. *Prosee.*

24. Proprium illud est, de quo dispensare licet juxta propriam voluntatem, omni assensu alio circumscripto.

25. Non enim pauper, sed dominus reputandus videtur, qui rem quancunque aliis distribuendo, ut libet, sine superiorum auctoritate dispensat.

26. Nulla res quam superior non dederit, aut permisit, est licita proprium abdicanti. *In Speculo disciplina., part. 1, cap. 4.*

27. Valde detestabile ac horrendum est vitium proprietatis in religiosis, qui utique evangelicam paupertatem professi sunt. *Super Acta Apost., cap. v, art. 5.*

28. Quotiescunque persona religiosa aliquid proprium cupit habere, aut habet, aut aliquid proprio utitur, toties professionem suam transgreditur, et valde mortaliter peccat. *De Profess. monast., art. 10.*

29. Attendat religiosus cur terrena reliquerit, nec proprium habeat: quatenus cor suum a variis distractionibus liberatum et ereptum in Deo suo totaliter occupetur, accendatur, stabilietur, et quietetur. *Ibid.*

30. Quaedam religiosæ personæ valde insipienter ac culpabiliter habent se, que licet nil proprium habeant, verumtamen in his que earum usui conceduntur, non sola necessaria provisione contentæ sunt; sed aliqua curiosa atque superflua petunt, procurant et amant: et circa ea tam immoderate affluuntur, ut confratribus, aut consorioribus suis ea vix velint ad modicum tempus concedere: nec sine turbatione, murmuratione, et indignatione patientur ea sibi a superioribus suis auferri, quod periculosum est, et vitio proprietatis valde propinquum. *Ibid., art. 11.*

S. BONAV.

- S. DOROTH. 31. Qui proprium nihil habet, aut sum, quidquid factum fuerit, id proprium putat. *Doctrina prima.*
32. Quidquid tuum est, omne malum est a demone, ab habitu vitioso. *Ibid., doct. 5.*
- S. EPHEM. 33. Turpe est eos, qui maxima sibi subjecerunt, a vilioribus vini. *Super illud: Attende tibi, cap. 2.*
- S. FRANCIS ASSISIS. 34. A te peto hoc privilegio consignari, exopto hoc thesaurum ditari, postulo ut mihi et meis in æternum sit proprium, pauperrime Jesu, propter nomen tuum, nihil posse sub celo proprium possidere. *In suis Opus., in Grat. pro obtinenda paupertate.*
- S. VULGENT. 35. Si quis de hoc quod Deo voverit, aut retinere, aut repetere aliquid mortifera prævaricatione pertentot, exemplo sunt sibi Ananias et Saphyra. *Epist. 1, cap. 8.*
36. Absit amor proprietatis, absit amor private potestatis. *Super Cant., serm. 35.*
37. Meum et tuum turbant humanum otium. *In Decretis Gratiani.*
38. Nullus sibi quidquam accipiat. *Super Josue, cap. vi.*
39. Res privata superbos facit. *Super Psalm. cxxxi.*
40. Indicium fraterni amoris est, omnia possidere, et nihil proprium habere. *Super Acta Apost., cap. ii.*
- S. INNOC. III. 41. Religiosi proprietarii, nisi peniteant, punientur morte gehennali. *Super Acta Apost., cap. v.*
- S. GREGOR. MAGNUS. 42. Caritas nihil sibi esse proprium, nisi quod secum permaneat, agnoscit. *Lib. 10, Moral., cap. 4.*
43. Incessum se innocentes putant, qui commune Dei munus privatim vendicant. *Part. 3 Pastor., cap. 1, admonit. 22.*
44. Si peculiaritas a monachis habetur, neque concordia, neque caritas in eadem congregatione poterit permanere. *Lib. 10 in Registro, indict. 5, cap. 22, epist. ad Joannem subdiacon.*
- S. HIERON. 45. Animadvertite, frater, non tibi licet de tuis quidquam habere rebus. *Epist. 1, ad Heliodor.*
46. Ubi proprietates singulorum est, ibi altrincus diversitas. *Epist. 2 ad Pammach.*
47. Nihil proprium in monasteriis licet habere: certe non tunicam, que ex necessitate portatur, nec aliud minimum quodque. *In Regula monachar., cap. 2.*
- S. INNOC. III. 48. Non debemus aliquid habere proprium, aut quidquam dicere meum, sed nostrum. *Super Regul. D. August., cap. 1, in illud: Non dicatis aliquid proprium.*
49. Major est fructus charitatis, quam proprietatis. *Ibid., cap. 8.*
50. Qui amant munuscula, delectantur in propriis. *Ibid.*
51. Frater, qui rem sibi collatam celaverit, Judæ traditoris locum tenet in Ecclesia. *Ibid.*
52. Novitii non debent aliquid habere suum, neque monachi: unde B. Bernardus, monachus, inquit, qui habet obolum, non valet obolum. *Super IV Reg. vi.*
53. Proprietarii reificiant Babylon et Hiericho. *Super Isaiam., cap. xmi.*
54. Confundantur monachi, qui inventurum proprietarii, qui inventurum proprietates in veritate furta sunt. *Super Hier., cap. ii.*
55. Fætor monachi est proprietates. *Super Thren., cap. i.*
56. Nihil habemus proprium in mundo, nisi peccata. *Super I Machab., cap. iii.*
57. Prohibemus districte in virtute obedientie, sub oblatione divini iudicii, ne quis monachorum proprium aliquo modo possideat. *Lib. 3 Decret. Const., const. 105.*
- 57 bis. Illam sane virtutem inter cæteras commemorare non superfluum puto: quod scilicet nulli licet possidere aliquid, quod velat proprium retinet, suo debeat communi signaculo. *Lib. 4 de Canon. instit., cap. 43.*
- JOAN. CASS. 58. Ne verbo quidem audeat quis dicere aliquid suum, magnamque sit crimen ex ore monachi processisse, codicem meum, tabulas meas, graphium meum, tunicam meam. *Ibid.*
59. Monachus habens pecunias, in cenobio diu permanere non potest. *Ibid., lib. 7, cap. 9.*
60. Non solum pecuniarum est cavenda possessio, verum etiam voluntas ipsa ab animo penitus extrudenda. *Ibid., cap. 22.*
61. Nihil proderit pecunias non habere, si voluntas fuerit possidendi. *Ibid.*
62. Ubi meum et tuum, illic omne litium genus et contentiones occasio. *Homil. 33 super Gen.*
63. Ubi meum et tuum non est, ibi securæ versatur pax et concordia. *Ibid.*
64. Absit a te meum ac tuum, abjectum omnino illud verbum est, quod multorum causa est bellorum. *Homil. 73 super Math. Oper. perf.*
65. Meum et tuum, que tot mundo invehunt bella, funditus sunt exterminanda. *Homil. in dictum Apost. Opus et hæreses esse.*
66. Nihil habes tuum; meum enim et tuum verba tantum inania sunt, re autem non existunt. *Homil. 10 super I ad Cor.*
67. Tu quancunque habes noli in tuum usum solum recondere, quoniam totum corruptis, et te primum. *Ibid.*
68. Quæ sibi propria non sunt, pertinere ad se multi arbitrantur, propriorum autem nullam ha-

DIONYSIVS CARTHUS.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. HIERON.

S. INNOC. III.

HUGO CARD.

JOAN. CASS.

S. JOHANNES CHRYSOST.

bent rationem : proprium vero esse debet sibi virtus et philosophia. *Ibid.*, hom. 29.

69. Hoc tuum, hoc meum est, ex hoc contentio omnis, atque omnis occasio minoris oritur : ubi autem hoc non est, nulla lis, nulla contentio gignitur. Hom. 12 super 1 *Timoth.*

70. Magis communis rerum, et æqua possessio, quam proprietas proficit. *Ibid.*

71. Ne quæras tuum, ut invenias tuum : qui enim sua quærit, non invenit sua. Homil. 33 super 1 *ad Cor.* in illud xiii : *Non quærit quo sua sunt.*

72. Nihil Christi discipulo proprium est, sed omnia communia : quippe qui majora quam dat, accipit ; atque hoc majora, quo præstabiliora sunt caelestia terrenis. Super *Epist. ad Galat.*, cap. 6.

JOAN. CLIM.

73. Quid jam habeat proprium, qui ipsum quoque corpus suum alieno imperio exposuerunt? *Grad.* 16.

IOAN. GERS.

74. Proprietas schismata facit, unanimi ad-versatur et paci. *Tract. contra Proprietarios*, § 5.

75. Apostasia quædam est proprietas monachorum, major quam relinquere habitum, aut exire metas ecclesie præter prelati licentiam. *Ibid.*

76. Fora savior est leone proprietas, maxime si hypoeris commisceatur. *Ibid.*

JOAN. TRITH.

77. Monachis, qui sua reliquerunt, non licet aliquid habere proprium. Lib. 4 *de Regim. Claustr.*

78. Non licet monacho quidquam habere proprium. Super *Prolog. Regule S. Bened.*, cap. 1.

79. O monacho, si peculium aut proprium in monasterio possederis, non monachum computabo, sed profugum, apostatam, perfidum, mendacem, irrisorem et perjurum te iudicabo. Lib. 1, hom. 2 *ad Monachos.*

80. Monachus habens peculium, iter sibi parat ad infernum. Lib. 2 *ad Monachos*, serm. 2.

81. Proprietate pactum cum Deo initum frangitur, votum solenne violatur, charitas fraternæ unitatis spernitur, furtum committitur, sacrilegium perpetratur. *De Propriet. monachor.*, cap. 5.

82. Non est dicenda proprietas, ubi ad resignandum est prompta voluntas. *Ibid.*, cap. 7.

83. Proprium monacho lex divina prohibet, jus canonicum peculium religioso penitus interdicit, omnes SS. Patrum regule clamant monacho proprietatem prorsus illicitam. *Ibid.*

84. O maledicta proprietas, que non minus possidet, quam possidetur! *Ibid.*, cap. 8.

85. Sane ubi nihil haberi permittitur, omnis rei proprietas aufertur. *Ibid.*

S. LAUBENT.
JUSTIN.

86. Disce, o religiose, nihil proprium habere in sæculo, ut celestem hæreditatem consequi merearis in cælo. *Serm. de Hamis palmar.*, part. 2.

87. Tu, Christiane, non recte dividis, qui de tanto auro tuo majorem partem mammonæ reserves, quam Domino largiaris. *Prose.*

88. Sic namque Ananias, dum putat se recte offerre, et non recte dividit pecuniam quam obtulit, perdidit, et salutem. Dum enim ex eo quod promiserat, partem subtraxit, sacrilegii simul et proprietatis condemnatur. Hom. 1, *de Avarit.*, tom. 3, part. 1.

S. MAXIMUS
EP. TACENSIS.

89. Monachus, qui multa possidet, est veluti navis onerata, que in fluctum tempestate facile submergitur. *Oratione 3, de Avaritia*, part. 2.

S. NULUS

90. Negat Christus suum esse discipulum, quem viderit aliquid possidentem. Homil. 16, cap. 17, *Genes.*

S. ORIGENES.

91. Si perexigua mala, largissima sæpius bona corrumpunt, quo pacto (quod minimum putas) contra professionis tue propositum privata proprietate possideas? *Opusc.* 12, cap. 7.

S. PETRUS
DAMIANSUS.

92. Qui pecuniam possidet, ipse Christi possessio, vel hereditas esse, vel Deum possidere non potest. *Opusc.* 24, cap. 1.

93. Quisquis proprietatis conatur habere peculium, non valet apostolorum tenere vestigiū. *Opusc.* 24, cap. 4.

94. Qui cum Juda loculos atque pecuniam habere convincitur, unanimiter puramque concordiam cum apostolis habere non potest. *Ibid.*

95. Qui pro amore pecuniam suam mutat ordinem, indignus est procul dubio, ut ecclesiasticam obtineat dignitatem. *Ibid.*, cap. 5.

96. Turpe est, quem a laicorum turba professionis condito separati, si abominanda proprietatis laicum esse convincat. *Opusc.* 27.

97. Religiosus et si usu videtur aliquid habere, conscientia tamen non habet. *Prose.*

98. Ille enim potest se vel brevi divitem credere, qui scit se proprium nil habere. Lib. 3, *ad Eccles. Cathol.*

99. Ad hoc conare, hoc ora, hoc desiderare, ut ab omni proprietate possis expoliari, et nudus nudum Jesum sequi, Lib. 3 *de Imit. Chr.*, cap. 37.

100. Quicumque vestrum communem vitam susceptam habet, et vovit se nihil proprium habere, videat ne pollicitationem suam irritam faciat : sed hoc quod Domino pollicitus est, fidei-ter custodiat, ne damnationem pro premio sibi acquirat. *In Decret. Gratiani*, part. 2, causa 12, quest. 1, can. *Scimus.*

SALVIANUS

101. Non minus nostra sunt, que animo complectimur, quam que oculis intuemur. Lib. 5, epist. 17, *ad Scythium.*

SANTONIN.

EGGARD.

THOMAS
A KEMPES.S. URB. I.
PAP.
& MARCI.

SENTENTIE PAGANORUM.

101. Non minus nostra sunt, que animo complectimur, quam que oculis intuemur. Lib. 5, epist. 17, *ad Scythium.*

CICERO.

PLATO.

102. Proprium est id, quo quisque fruitur ; atque utitur. Lib. 7, epist. 30, *ad Curium.*

103. Proprietas unicuique peculiaris republicam dissolvit atque dirimit. *Sizygia* 4, lib. 5, *de Republ.*

104. Ubi hæc verba increbrescunt, meum et non meum, tuncne optime regitur respublica? *Ibid.*

105. Ne cui privato aurum argentumve possidere fas esto. *Sizygia* 4, lib. 5, *de Legibus.*

SENECA.

106. Nostris essimus, si ista nostra non essent. *Epist.* 42.

107. Non facias tui juris, quod alieni est. *Epist.* 77.

108. Il quos paupertas locupletissimos fecit, desiderunt omnia possidere, dum volunt propria. *Epist.* 90.

109. Quidquid est, cui dominus inscriberis, apud te est, tuum non est. *Epist.* 98.

110. Quietissimam vitam agerent homines in terris, si hæc duo verba a natura rerum omnium tollerent, meum et tuum. *De Moribus.*

111. Non est tuum, fortuna quod fecit tuum. In suis *Proserch.*

112. Principium discordie est, aliquid ex communi proprio facere. *Ibid.*

SIXTUS
PHIL.

113. Hoc solum tuum ducto, quod bonum est. *Sent.* 71.

114. Nulla propria possessio pertinet sapientis. *Ibid.*, sent. 218.

Vide etiam tit. *Dilectio sui*, sent. 11 ; *Perfectio*, sent. 68, 69 ; *Singularitas*, sent. 24, 50 ; *Votum*, sent. 21.

PROSPERITAS.

SANTONIN.

Definitio. Vera prosperitas est dominium rei justis modis acquisitum. Part. 3, tit. 3, cap. 3, § 3.

EGGARD.

Divisio. Est triplex prosperitas : prosperitas pugnæ, prosperitas viæ, prosperitas patriæ ; prosperitas pugnæ consistit in plenitudine victoriæ ; prosperitas viæ in collatione gratiæ ; prosperitas patriæ in collatione gloriæ. Super *Psalm.* cxvii.

Septem sunt partes mundanæ prosperitatis : scientia secularis, fama popularis, sanitas corporalis, voluptas carnalis, abundantia temporalis, securitas mundialis, gloria singularis. Super *Ecclesiasticæ*, cap. xxiii.

SENTENTIE PATRUM.

SANTONIN.

1. In cunctis humana prosperitas hominem decipit, et se falsam ostendit : quia que exterius se habere prætendit, veraciter suis amatoribus non tribuit. Part. 4, tit. 3, cap. 7, § 11.

SANTONINUS
DE PADUA.

2. Mensa Domini est paupertas, mensa diaboli est prosperitas. *Serm. Dom. 1, post Trin.*

3. Prospera in adversis desidero, adversa in prosperis timeo : quis inter hæc medius locus, ubi non sit humane vite tentatio? *Prose.*

S. AUGUST.

4. Væ prosperitatibus hujus sæculi, semel et iterum a timore adversitatis, et a corruptione lætitiæ : væ adversitatibus sæculi semel et iterum ; et tertio a desiderio prosperitatis. Lib. 10 *Conf.*, cap. 28.

5. Homo, qui prosperis rebus proficit, asperis quid profecerit, discit. *De Vera relig.*, cap. 47.

6. Res prospera donum est consolantis, res autem adversa donum est admonentis Dei. *Epist.* 87, *ad Felicitatem.*

7. Nemo frangitur adversarum rerum molestia, qui prosperarum dilectione non capitur. *De serm. Dom. in monte*, lib. 2.

8. Nemo gratulatur homini, qui prosperatur in via sua ; cuius peccatis deest ultor, et adest laudator. Super *Psalm.* ix.

9. Si aliqua hujus sæculi prosperitas arriserit, deceptor est, luxa, caduca, mortalis, temporalis, volatilis, transitoria ; plus habet deceptionis, quam delectationis. Super *Psalm.* xlii, vers. 3.

10. Ultraque vita cavenda est, et prospera et adversa : illa ne corrumpat, ista ne frangat. Super *Psalm.* lxxvii.

11. Totus splendor generis humani, honores, potestates, divitiæ, typhi, minæ, tumores, flos femi est. Super *Psalm.* cii, vers. 14 : *Sicut flos agri.*

12. Periculosior est res prospera, animo, quam adversa corpori : prius corrumpit prospera ut inveniat quod frangat adversa. Super *Psalm.* i.

13. Prosperitas malorum, ulcera sunt animarum ; et adversitas iustorum, æternorum sunt præmia gaudiorum. Hom. 12 super *Apocal.*

14. Adversorum manifesta est pernicitas, prosperorum falsa blanditiæ. *De Verbis Dom.*, serm. 29.

15. Sæculi hujus quem non decipit prosperitas, non frangit adversitas. *Ibid.*, serm. 42.

16. In eo quod quis mitis est, nulla adversitate frangitur : in eo autem quod humilis est, nulla prosperitate elevatur. *Serm.* 61 *ad Fratres in Eremito.*

17. Si fallacis prosperitatis semper hic tranquillitas arderet, anima humana portum veræ securitatis non appeteret. *Epist.* 156.

18. Per dexteram prosperitas, per sinistram adversitas significatur. Lib. 7 *Locution.*, locut. 1.

19. Non cessat diabolus veros christianos, non solum adversitatis infestatione, verum etiam prosperitatis seductione tentare : ut animus humanus aut afflictione succumbat, aut elatione vaneat. Lib. 1 *contra Gaudent.*, cap. 21.